

YENI TÜRK ALFABESI

Imlâ ve Tasrif Şekilleri

یکی تورک آلفابه سی

املا و تصریف شکللری

تورك دیلی انجمننك قرار وتنسیبیله ترتیب ایدلمشدر

Türk dili encümeninin karar ve tensibi ile tertip edilmiş-tir

Devlet Matbaası
1928

YENI TÜRK ALFABESI

Imlâ ve Tasrif Şekilleri

یكی تورك آلفابەسی

املا و تصریف شكللری

Devlet Matbaası
1928

Alfabe : آلفابه

I

Sedâlı harfler : صدالی حرفلر

A , a (آ)

At, az, al, ak, as, ah!

آه! آص آق آل آز آت

O , o (اوت)

Ot, ok, ol, on, okka, olta.

اولطا اوقا اون اول اوق اوت

U , u (اوچ)

Uç, un, bu, şu, otu, unu.

اونی اوتی شو بو اون اوچ

I , ı (ایلیق)

Kış, kır, kız, sık, sıkı, ılık.

ایلیق صیقی صیق قیز قیر قیش

E , e (ئەل)

El, ez, et, ek, en, eş, ev.

أو أش أن أك أت أز أل

Ö , ö (ئوز)

Ön, öz, söz, sök, çök, dök.

دوك چوك سوك سوز ئوز اوك

Ū , ü (اُوزوم)

Ūz, süz, düz, üzüm, düş, dūşkün.

اوز سوز دوز اوزوم دوش دوشکون

Í , i (ای)

Iş, ız, in, iki, diş, dizi.

ایش ایز این ایکی دیش دیزی

II

Sedâsız harfler : صداسز حرفلر

به	B	b	Bedri,	bal
جه	C	c	Cemal,	câzip
چه	Ç	ç	Çan.Kaya,	çorap
ده	D	d	Dâhî,	dede
فه	F	f	Fâzıl	fenâ
گه	G	g	Gâlip,	gelen
هه	H	h	Hasan,	hava
ژه	J	j	Jâle,	ejder
قه	K	k	Kemal,	kalıp
له	L	l	Leylâ,	lala
مه	M	m	Mehmet,	memnun
نه	N	n	Nûri,	nasıl
په	P	p	Paşa,	pazarlık
ره	R	r	Recep,	rahat
سه	S	s	Sâmi,	sayı
شه	Ş	ş	Şâkir,	şeker

ته	T	t	Tâhir,	tezkere
وه	V	v	Veli,	vâli
یه	Y	y	Yusuf,	yazı
زه	Z	z	Zeki,	ziyâret

III

Işâretler : اشارتلر

1 — (ˆ) uzatma işâreti : اوزاتمه اشارتی

têmin, mêmur, Âlî, Dârülfünûn, îmân

2 — (') Koma [kesme, vurma] işâreti: قوما [کسمه، وورما] اشارتی

mes'ud, mebde'

5 — (-) Bağlama çizgisi : باغلامه چیزکیسی

Evde-ki işi biliyor-um.

IV

«k» و «g» نك خصوصیتلری

«k» ve «g» nin husûsiyetleri

I— «k» و «g» حرفلری ، قالین صدالی حرفلرله قالین، اینجه صدالی حرفلرله اینجه اوقونور :

k : kara, koru,kuru, kır;

kemer, kök, kül, kibirli.

g : gaga, gol, gazete, gâyet;

gemi, görgü, gül, güzel

II— «k» ، «g» حرفلرینك قالین صدالی حرفلرله اینجه ویاخود اینجه

صدالی حرفلرله قالین اوقونماسی ایجاب ایده‌رسه «k» ، «g» دن صوکره بر «h» قونولور .

kh : khar, Khâzım, hukhûmet,

حکومت کاظم کار

ikhtidar, terakkhî, Bâkhî.

gh : Âghah, güzerghah, ruzghar.

III کلمه نهایتنده‌کی «k» نك حرکه‌له‌ندیکی زمان آلدیغی یوموشاق «g» تلفظی وبوکا مماثل یوموشاق «g» لر، «ğ» شکلنده کوستریلیر :

olduğu, geldiği, doğru, iğrenç.

. . .

قرائت پارچالری

Gâzi ve insanlar

Gâzinin insanlarda en sevmediği şey riyâ, en sevdiği şey de zekhâ ve karakter-dir.

FERT-LE MILLET

Arkadaşlar, ben ve benim gibi bir çok vatandaşlar, beş sene evvel vatan ve millet ümitsiz bir felâkete düştüğü zaman muvazzaf oldukları, vicdânen, namûsen mükellef bulundukları vazîfeyi yapmak mevkhiinde kaldı-lar. Bunu bittabı' yapacaklar-dı; yapmaları mecbûrî idi, vicdânî idi, insânî idı, namûs-ı millî îcâbı-ydı. Ben bu mukaddes sesler hâricinde hareket edebilir mi idim? Elbette edemez-dim. Türk milletinin hakhîkhî hiç bir ferdi bu îcâbâtın hâricinde hareket edemez-di. Mensûbiyeti-yle müftehir bulunduğum milletin hiç bir ferdi bu nâmus

vazîfesinden inhirâf etmemiş-tir. Yalnız, sizden olan bir şahsa sizden fazla ehemmiyet atf etmek, her şeyi bir ferd-i milletin şahsında temerküz ettirmek, mâzîye, hâle, istikhbâle âid bir hey'et-i içtimâiye mesâilinin tavazzuh ve tebâruzünü bu yüksek hey,et-i içtimâiyenin bir ferdinden beklemek elbette lâyık değil-dir, elbette lâzım değil-dir.

(Gâzînin Samsun nutkundan.)

NAR-LA ÇILEK

Narın ağacı ne kadar civelek, çiçeği ne ince, kabuğu ne renkli-dir. öyle farz ediyor-um ki nar insanı hayrete düşürmek için yaratılmış bir yemiş-tir; fakat sırf manzaradan ibâret-tir : o beyaz beyaz, incecik deriler-le, o pembe pembe, şeffaf tânelerin ayrılışı, dizilişi, o süs, o san'at ... bu derece itibar görmüş başka bir meyva bilmiyor-um. Lâkin tadında ve râyihasında hoş bir cihet yok-tur. Nar süslü süslü cümlelerin yan yana dizilmesi-yle vücûde gelmiş güzel, muntazam, fakat lezzetsiz, fikirsiz yazılara benzer. Tabîat bir işsiz zamânında, fikir yormadan, sırf el işi yapmak için narı yaratmış-tır ... ister-dim ki bir nar tânesi ağıza atılınca bir çilek gibi yumuşak ezilsin; o buruk çekirdeğinden dişlere hiç bir şey dokunmasın!

Ah! çilek, ben-ce meyvaların menekşesi-dir. Menekşe kadar mahviyetkhâr, menekşe gibi râyihadâr, menekşe kadar acûl ve nâzık-tir; bahar-la berâber çıkar, az sürer, îtinâ ister; insanların hediye diye verecekleri en mûtenâ çiçek muhakkak ki menekşe-dir; fakat bir sepet çilek de verilebilir ve pek makbûle geçer.

« Güzel yazılardan »

ÇAN-KAYA

Bu hiyâban ebediyet yolu-dur;
Gider Allaha kadar burdan ucu.
Karşıdan bakma geçer-ken yolcu,
Belki bir derd ile bağrın dolu-dur.
Bu hiyâban avutur cümle yası,
Dinlen altında yeşil bir dalının;
O kızıl saçlı zafer kartalının
Bu hiyâbanda kurulmuş yuvası.

Fâruk Nâfiz

VATAN IÇIN

Vatan senden hayât umar,
Sen yaşar-san o canlanır;
Vatan için ölmek de var,
Fakat borcun yaşamak-tır.

Tevfik Fikret

Hiyâban (خيابان), ebediyet (أبديت), yas (ياس), cümle (جمله), zafer (ظفر), yaşamak (ياشامق), tevfik (توفيق).

ÇUBUKLU

Nedimin:

"Gök-Su bir nâhoş hava, şimdi Çubuklu pek ziham„ mısra'ı

o gün dilime dolandı. O şevkh ile, bu mısraın yolu üzerinde Çubukludan Gök-Suya doğru akşam boyunca indim. Fakat, Boğaz-Içinde bir yakadan bir yakaya dümdüz geçilmiyor. Kayıkçıların tâbirınce, "uyarına getirip yumuşak sular-la gitmeli!„ Emirghandan Çubukluya geçenler Yeni-Köy açıklarına kadar kıyı kıyı çıkıp oradan yelken yapıyor-lar. O akşam, yeşil Beykozun açıklarında, o beyaz ve o turuncu yelken, kelebek hafifliği-yle süzüldükçe bizi de imrendi-riyordu.

Kayıkçı:

— Bu hava keyif ruzgharı-dır! dedi; kendinin öyle "deniz görmemiş seferberlik sandalcılarından bir acemi„ olmadıgını bildirdi.

— Biz mektep görmedik, ama su gördük; yelkeni açtık mı, üstüne kaç okka ruzghar binecek, nereden yükliyecek, bilir-iz.. hocamız Kara Deniz-dir; diyip direği dikti.

Yelkenin kumandasını icâbında ipi brakıp ruzgharı bir anda boşaltabilmek için bacağının altına ve ayağının ucuna aldı. Biz de öte-kiler gibi hızlanmağa başladık.

Akıntıdan biz aşağı kaçıyor-uz, varmak istediğimiz kıyılar da yukarı kaçıyor gibi-ydi. Bu hal yolcuya nargile sonunda-ki hafif baş dönmesini hatırlatır tatlı bir sekir veriyor-du. Rumeli karayelini tutan Çubuklu koyuna böyle-ce yaklaştık. Ihtilaçlı toprağın üstünde burc-u bârûdan ibâret eski bir cenk tabîatı halinde ufkumuzu kaplıyan Rumeli Hisarı gözden silindi. Kayık, mâvi koya nâzır, izdihamlı bir ağaç amfiteatrına kavuştu.

Burada, al çiçekleri-yle nar, beyaz çiçekleri-yle manolya ağaçları

ziham زحام , mısraı مصرعى , kıyı قيى , vecdine وجدينه

kıyılara yan yana iniyor-du. Artları sırada çamlar-la selviler, gürgenler-le ıhlamurlar ... Sulara varan yeşil bir dağ eteğinde, çınarlar-la kaplı bir kahvenin önüne geldik. O çınarlar gündüzün içinde yeşil bir gece ... O kadar ki altlarını âdetâ bir mağara içi imiş gibi, manolya beyazlığında gömlekli, lambalar-la aydınlatmış-lar.

Ah! dilber Çubuklu! ... "Çubukluya gelinmez, rûyâsına varılır„ der-sem mubâlağa sanmayın!...

— Çek kayıkçı, bu lezzet kıyılarında akşamın vecdine doyum olmaz.

Rûşen Eşref

Magosada Nâmuk Kemalin zindanı

Hükhûmetten kışlaya geldik. Yüzbaşıya: "biz nereye gideceğ-iz?" dedim." Hasbel'îcâp şimdilik buraya„ cevâbını aldım. Gösterdiği yer kışlanın iki dirseği arasında zemin ile berâber bir oda idi ki, arz ve tûlü birer karış olmak üzre tahta ile mesdut bir penceresi, bir de iğilmeden girilmesi muhâl bir kapısı var-dı. Içine girdim. Kenarında-ki taş tarafına çarşaf inceliğinde bir yorgan, bir tarafına şilte kalınlığında bir yastık koydu-lar; kapısının önüne de iki nöbetçi dikti-ler.

Dünyâda en hafif vehm ile muttasıf bir adam öyle bir halde bulunsa mutlak idâm olunacağına zâhip olur-du; ben ise o yatağa uzandım; baktım ki tûlü tamam boyuma göre yapılmış; her taraf toprak; bir cihetinde iğne deliği kadar bir menfez yok; âdetâ yer yüzünde yapılmış bir lahd icinde-yim. Bu halde zihnimden ne geçse beyenir-siniz? Vapurda iken Âkif Beyin bir tipini tasavvur etmiştim;fakat Dilrubâyı khah Âkife, khah Perteve idâm ettirmek ister ve bu sûretlerin hiç birini beğenmez-dim.Işte o sırada Süleyman kaptanı ihtirâ ettim

Nâmuk Kemal

DUMLU-PINARDAN GEÇER-KEN

Kavuştur ellerini,
Dinle bir az derini,
Hayâlin-le tavâf et
Bu şehâmet yerini.

Burası Dumlu-Pınar,
Bilenin bağrı yanar:
Bir avuç toprağında
Bin şehidin kanı var.

Burayı sen khâbe bil,
Hemen secdeye iğil;
Bir tutam toprak al da
Gözünün yaşını sil.

Gâlip Nâşit.

BİR AKŞAM ÜSTÜ

Bir akşam üstü, asmalardan birinin gölgesinde oturuyordum; bir az evvel pınardan doldurduğum serin khâseye tâze salkımları koymuştum; hava da kekik kokuyor-du. Ân bir tatlı mûsikhî gibi-ydi. Yaprakların arasından sızan pembe akşam aydınlığına baktım; içimde sebepsiz bir ferah var-dı; kendi kendime dedim ki: - «Böyle anlar bize

neden yetmiyor? Saâdet bu değil mi ? Ne-dir içimizde-ki o obur şey ki en tam zevkhte bile « daha! daha! » diye haykırır! »

Yanımda bir ses : — Işte, dedi, o senin iyi kısmın-dır!

Başımı çevirdim, baktım, baktım : eski âşinalârdan biri. Hayretimi görerek güldü :

— Çok dalgın-dın, geldim, yanına oturdum; haberin olmadı, dedi; ve gözleri örtülü, önüne bakarak devâm etti :

— Dalğınlık fenâ ve acı bir şey; bu, kendi kendini gömmek ve rûhu ademe kalb etmek demek. Her dalğın bir müteharrik ölü-dür. Ölmek hâricî ve muhît eşyâ ile şuûrî münâsebâtımızın kesilmesi değil de ne-dir Bir dalgınlık da bundan başka bir ârıza mı? Bu yüzden, ben-ce dalmak ve ölmek mastarları tamâmi-yle müterâdif-tir. Bütün şuûrumuzu kendine haps eden bir fikrin bir mezardan farkı varmı ? Bir fikir dedim, sanki her dalgınlık bir derin tefekküre alâmet-miş gibi. Halbuki en büyük dalgınlar hiç bir fikre mâlik olmıyanlar-dır. Dört tarafı kapalı bir yerde fikrin işi ne? Fikir ateş gibi-dir; örtülü bir yerde sönüverir. Uyanık can, uyanık can, bu haller sana yakışmaz; sen ki ne sofu-sun, ne mürâî! cismini her taraftan nâfile setre çalışma. O bir kafes-tir ve içinde-ki bir sevdâlı kuş-tur. O içinde-ki — gönül, ruh, ne der-sen de — sana bir vedîa değil-mi? Onu ne hak-la haps eder-sin? O ki hava ile zıyânın kızı-dır.

Yâkup Kadri

KHÂMIL İNSAN MEFHÛMU

Bugün medenî bir millette "khâmil insan„ şahsiyeti bâriz olan fertlere denir. Bu nevi' şahsiyeti bize gösterecek mîyar ne-dir?

bu hususta en doğru târîfi Emerson hulâsa etmiş-tir. Bu filozof hakhîkhî şahsiyeti "yalnız huzûri-yle etrâfına müessir olabilen bir kuvvet hazînesi„ olarak târîf ediyor. Medenî cem'iyet yalnız, içtimâî ve tabîî muhîtine têsir yapmağa kâdir bu cins fertlere khiymet verir. Inkhılâb Türk cem'iyetine muâsır medeniyette en yüksek vazîf ler yapmayı mefkhûre olarak telkhin etmiş-tir. Bu mefkhûrenin tahakkuku için medeniyetin müşterek îtikatlarına ve bu meyanda "khâmil insan„ hakkında-ki telekkhîsine de sâhip olmağa mecbûr-uz. Türk vatandaşı da ne derece içtimâî ve tabîî muhîtine müessir olur-sa o nisbette hakhikhî bir şahsiyet iktisâp eder.

Khâmil insan hakkında-ki bu medenî telekkhî memleketimiz için tamâmi-yle yeni-dir; geçirdiğimiz inkhilaplar bizde bu tasavvuru tevlid etmiş-tir. Halbuki daha evvel khâmil insan telekkhîsi hiç böyle değil-di. Münevver denilen fertler içinde herkes-çe en çok makbul ad edilenler muhîtine müessir olmak istemiyen lâkayt insanlar-dı. Bunların hareket-lerinde en mühim düstûr "adam sen de ..„, "neme lâzım?..„ den ibâret-ti. Etrâfında ki insanların yanlış kanâatlar ortaya koydukları görülür, "adam sen de„ der ve geçerler; medrese tedrîsâte muzır-dır, bilir-ler; « neme lâzım? » demek-le iktifâ eder-ler. Dımağlarında okudukları kitaplardan alınmış doğru fikirler var-dır. Bâzan bunlar dillerinin ucuna gelir, söylemez-ler; "adam sen-de ... „ düstûru onlarda bu fikirleri cansız hâle getirir.

Mehmet Emin

بعضی لاحقه‌لرك املاده‌كی خصوصیتلری

Bâzı lâhikaların imlâda-ki husûsıyetleri

I. استفهام علامتی اولان [mi, mı, mü, mu] آیری یازیلیر :

Bunu ben *mi* söyledim ?

Size söyleyen o *mu* -dur ?

O çiçek gûl *mü*, sümbül -*mü* ?

II. « de, da » لاحقه‌سی ، یالڭز « dahi » معناسنه‌كلدیكی زمان آیری یازیلیر:

Orada ikimiz *de* yanılmış idik.

Dün arkadaşım *da* çarşıda idi, ben *de* .

III. « ile » ، « ise » ، « için » ، «iken» كله‌لری آیری‌یازیلیر. فقط‌باشلرنده‌كی « i » حذف اولونه‌رق « le » ، « se » ، « çin » ، « ken » شكللرنده كله‌یه التحاق ایلدكاری زمان (-) قونور .

Ahmet ile.	Ahmet-le.
Bu iş ise.	Bu iş-se.
Senin için.	Senin-çin.
Gelir iken.	Gelir-ken.

IV. « ki » لاحقه‌سی ربط وظیفه‌سنی ایفا ایتدیكی زمان كله‌دن آیری یازیلیر . تعیین وتخصیص اداتی اولورسه باغلامه چیز كیسی ایله كله‌یه ربط ایدیلیر .

Ister-im *ki* herkes yeni yazımızı çabuk öğrensin : o kadar çabuk *ki* bir sene sonra eski yazıda-*ki* mahzurları hatırladıkca nasıl olup da bu kadar sene o yazıya tahammül ettiğimize biz de şaşa-lım.

V. « ce, ca » لاحقه‌سی ظرف حال أداتی اولدیغی زمان باغلاما چیزكیسی ایله ربط ایدیلیر ؛ صفتی تعدیل أداتی اولدیغی زمان كله ایله بیتیشیك یازیلیر .

Askerimiz kahreman-ca dövüşür.

O safca bir çocuğa benziyor.

Insan-ca muâmele; budalaca bir adam.

VI. فعلی تصریفلرده شخص لاحقه‌لری و مركب فعل لاحقه‌لری باغلامه چیزكیسی ایله صیغه‌نك اوچنجی مفرد شخصنه ربط ایدیلیر . تك برحرفدن عبارت اولان لاحقه‌لر كله‌دن آیری یازیلماز .

عینی لاحقه‌لرله تصریف اولونان اسم وصفتلرده‌ده بو لاحقه‌لر كله‌یه باغلاما چیزكیسی ایله ربط ایدیلیر .

استفهامده بولاحقه‌لر آیری یازیلان استفهام اداتنه چیزكی ایله ربط ایدیلیر .

مثاللر :

I. Gelr-im; gelmiş-tinjz. gelecek-sek.

II. Geldim, aldım.

III. Insan-ız, haklı-sınız;

VI. Gelecek mi-sin? alacak mı-yım.

VII. أمرلرده لاحقه‌لر آیری یازیلماز :

Gelınız, otursunlar.

VIII. « den, di, dir » و « ce , cik , ci » كبی لاحقه‌لرك ابتدالرنده‌كی « d » و « c » حرفلری : « ç, f, h, k, p, s, ş, t » حرفلرندن صوكره « t » و « ç » یه تحول ایده‌رلر :

aç-tır	hoşafçı	rafçık
kof-tur	konakçı	ağaççık
günah-tır	çöpçü	günah-tı
ak-tır	aşcı	yaktı

ahşap-tır	sepetci	öptü
sepet-tir	işçi	şişti

IX. منفی فعللر ومرکب فعللرده نفی اداتی ومتمم فعللر آیری یازیلماز . مثاللر :

I. منفی فعللره دائر :

gelmemek, gelmez, gelmiyecek.

II. مرکب فعللره دائر :

gelebilmek, gelebilir, gelebilecek;

gelemez, gelèmiyecek.

X. فارسی ترکیبلرده ترکیب اسرەسنی کوستەرەن صدالی حرف باغلاما چیزکیـی ایله کندندن اولکی کلمەیه باغلانیر . مثاللر :

Husn-ü nazar;

Kemâl-i şiddet;

Riâset-i Cumhûr;

Iztırab-ı derûn.

اسمك تصریفی

اسملر اوچ منظره اوزرینه تصریف اولونور .

1) صدالی منظره : صوکنده صدالی حرف بولونان اسملرك تصریف منظرەسیدر .

2) یوموشاق منظره: صوکنده یوموشاق حرف بولونان تصریف منظرەسیدر.

3) سرت منظره : صوکنده سرت حرف بولونان تصریف منظرەسیدر .

صوکده بولونابیلن یوموشاق حرفلر : m, n, l, r, v, ğ, y ,z [1]

صوکده بولونابیلن سرت حرفلر : f, p, t, ç, k, h, s, ş,

[1] یوموشاق حرفلردن g ، c ، d و b حرفلری تورك شیوەسنده کلمه نهایتنده بولونماز . بو حرفلرك سرتلری اولان k ، ç ، t ، p حرفلری بولونور .

		I صدالی منظره	II یوموشاق منظره	III سرت منظره
مجرد	:	anne	söz	kanat
		آنه	سوز	قانات
مضاف الیه	:	annenin	sözün	kanadın
مضاف	:	annesi	sözü	kanadı
i ـ لی مفعول	:	anneyi	sözü	kanadı
e ـ لی مفعول	:	anneye	söze	kanada
de ـ لی مفعول	:	annede	sözde	kanatta
den ـ لی مفعول	:	anneden	sözden	kanattan
ile ـ لی مفعول	:	anne ile	söz ile	kanat ile
یاخود		anne-yle	söz-le	kanat-la
için ـ لی مفعول	:	anne için	söz için	kanat için
یاخود		anne-yçin	söz-çün	kanat-çın

یوموشامیان سرت حرفلر

یوقاریده اشارت ایتدیکمز کبی اسملرك نهایتنده بولونان (p, t, ç, k) حرفلری صدالی حرفلرك اوکنده اکثریا یوموشایوب (b, d, c, ğ) اولورلر . فقط بعض تك هجالی اسملرله یابانجی لسانلردن آلینمش اسملرك سرت حرفلری هیچ یوموشاماز. بونلر اسم تصریفنك دوردنجی منظرەسنی تشکیل ایدەرلر . هیچ یوموشامیان (f, s, ş, h) ایله بیتن اسملرده بو منظرەیه کوره تصریف اولونور .

IV. یوموشامیان سرت منظره

مجرد	: ok	sepet	servet	raf	kuş
	اوق	سپت	ثروت	راف	قوش
مضاف‌الیه	: okun	sepetin	servetin	rafın	kuşun
مضاف	: oku	sepeti	serveti	rafı	kuşu
لی مفعول - i	: oku	sepeti	serveti	rafı	kuşu
لی مفعول - e	: oka	sepete	servete	rafa	kuşa
لی مفعول - de	: okta	sepette	servette	rafta	kuşta
لی مفعول -den	: oktan	sepetten	servetten	raftan	kuştan
لی مفعول - ile	: ok-la	sepet-le	servet-le	raf-la	kuş-la
لی مفعول -için	: ok için	sepet için	servet için	raf için	kuş için
یاخود	: ok-çun	sepet-çin	servet-çin	raf-çın	kuş-çun

جمع اسملرك تصریفی

اینجه وقالین اولمق اوزره ایکی منظره اوزرینه‌در.

	I. اینجه منظره		II. قالین منظره	
مجرد	: evler	güller	bağlar	kuşlar
مضاف الیه	: evlerin	güllerin	bağların	kuşların
مضاف	: evleri	gülleri	bağları	kuşları
لی مفعول - i	: evleri	gülleri	bağları	kuşları
لی مفعول - e	: evlere	gullere	bağlara	kuşlara
لی مفعول -de	: evlerde	güllerde	bağlarda	kuşlarda
لی‌مفعول -den	: evlerden	güllerden	bağlardan	kuşlardan
لی مفعول -ile	: evler-le	güller-le	bağlar-la	kuşlar-la
لی مفعول -için	: evler için	güller için	bağlar için	kuşlar için
یاخود	: evler-çin	güller-çin	bağlar-çın	kuşlar-çın

مضاف اسملرك تصریفی

مضاف اسملرك تصریفی صدالی تصریفدن فرقلیدر : مفعول لاحقه‌سندن أول فضله بر (ن) کلیر. بونلرك تصریفی اسملرك (مضاف منظره‌سی) نی تشکیل ایدر .

V. مضافلرك منظره‌سی

مجرد :	evi	annesi	çocuğu	babasi
	أوی	آننه‌سی	چوجوغی	باباسی
مضاف‌الیه :	evinin	annesinin	çocuğunun	babasının
لی مفعول -i :	evini	annesini	çocuğunu	babasını
» - e :	evine	annesine	çocuğuna	babasına
» - de :	evinde	annesinde	çocuğunda	babasında
» -den :	evinden	annesinden	çocugundan	babasından
» - le :	evi-yle	annesi-yle	çocuğu ile	babasi-yle
» -için :	evi-yçin	annesi-yçin	çocuğu için	babasi-yçin

صله اسملرینك تصریفی

صله‌اسملری (طانیدیق، بیلدیك، کوردیك...) کبی فعللردن مشتق اسملردر. بو کلمه‌لر ، دائما شخصلره مضاف اولورلر .

برنجی وایکنجی شخصه مضاف اولان صله اسملری یوموشاق منظره اوزرینه، اوجنجی شخصه مضاف اولانلرده مضافلر منظره‌سی اوزه‌رینه تصریف اولونورلر .

مثاللر :

Verdiği, verdiğinin, verdiğini, verdiğine, verdiğinde,v.s. [1]

Gördüğü, gödüğünün, gördüğünü, gördüğünde, gördüğünden, gördüğü ile, gôsdüğü için.

Aldığı, aldiğının, aldığını, aldığında, aldığından, aldiği-yle, aldığı-yçin.

---

[1] V. S. اشارتی الخ، وسائره مقابلی اولارق قوللانیلمقده‌در .

Muhtelif şekilleri-yle

Alfabemızde-ki harfler.

مختلف شكللريله

آلفابه‌مزده‌كى حرفلر .

شخص لاحقه‌لریله صفت، اسم وضمیرلرك تصریفی

I. صفت لوحه‌سی

شخصلر	مضارع	حکایه	روایت	شرط
I	Güzel-im	güzel-dim	güzel-mişim	güzel-sem
II	Güzel-sin	güzel-din	güzel-mişsin	güzel-sen
III	Güzel-dir	güzel-di	güzel-miş	güzel-se
I	Güzel-iz	güzcl-dik	güzel-mişiz	güzel-sek
II	Güzel-siniz	güzel-diniz	güzel-mişsiniz	güzel-seniz
III	Güzel-dirler	güzel-diler	güzel-mişler	güzel-seler

II. اسم لوحه‌سی

شخصلر	مضارع	حکایه	روایت	شرط
I	Çocuğ-um	çocuk-tum	çocuk-muşum	çocok-sam
II	Çocuk-sun	çocuk-tun	çocuk-muşsun	çocuk-san
III	Çocuk-tur	çocuk-tu	çocuk-muş	çocuk-sa
I	Çocuğ-uz	çocuk-tuk	çocuk-muşuz	çocuk-sak
II	Çocuk-sunuz	çocuk-tunuz	çocuk-muşsunuz	çocuk-saniz
III	Cocuk-turlar	çocuk-tular	çocuk-muşlar	çocuk-salar

تورك آلفابه‌سی لوحه‌سی

مطبعه حرفلری		يازی حرفلری		مطبعه حرفلری		يازی حرفلری	
بويوك حرف	كوچوك حرف	بويوك حرف	كوچوك حرف	بويوك حرف	كوچوك حرف	بويوك حرف	كوچوك حرف
A	a	A	a	G	g	G	g
B	b	B	b		ğ		ğ
C	c	C	c	H	h	H	h
Ç	ç	Ç	ç	İ	i	İ	i
D	d	D	d	I	ı	I	ı
E	e	E	e	J	j	J	j
F	f	F	f	K	k	K	k

مطبعه حرفلری		يازی حرفلری		مطبعه حرفلری		يازی حرفلری	
بويوك حرف	كوچوك حرف	بويوك حرف	كوچوك حرف	بويوك حرف	كوچوك حرف	بويوك حرف	كوچوك حرف
L	l	L	l	S	s	S	s
M	m	M	m	Ş	ş	Ş	ş
N	n	N	n	T	t	T	t
O	o	O	o	U	u	U	u
Ö	ö	Ö	ö	Ü	ü	Ü	ü
P	p	P	p	V	v	V	v
R	r	R	r	Y	y	Y	y
		Z	z	Z	z		

III. ضمیر لوحه‌سی

شخصلر	مضارع	حکایه	روایت	شرط
I	ben-im	ben-dim	ben-mişim	ben-sem
II	sen-sin	sen-din	sen-mişsin	sen-sen
III	o-dur	o-ydu o idi یاخود	o-ymuş o imiş یاخود	o-ysa o ise یاخود
I	biz-iz	biz-dik biz idik یاخود	biz-mişiz	biz-sek
II	siz-siniz	siz-diniz siz idiniz یاخود	siz-mişsiniz	siz-seniz
III	onlar-dır	onlar-dı onlar idi یاخود	onlar-mış onlar imiş یاخود	onlar-sa onlar ise یاخود

«کلمك» فعلنك تصریف تابلولری

« Gelmek » fîlinin tasrif

tabloları

Imlâ ve Tasrif Şekilleri

تصریف شکللری

Ihbarıye sîgasının zamanları		
شخصلر	Müzâri' : مضارع	Hâl : حال
I	Gelir.im	Geliyor-um
II	Gelir.sin	Geliyor-sun
III	Gelir	Geliyor
I	Gelir.iz	Geliyor-uz
II	Gelir.siniz	Geliyor-sunuz
III	Gelir.ler	Geliyor-lar

Inşâ sigalari		
امر صيغه‌سى : Emır sîgasi	شخصلر	وجوبى صيغه‌سى : Vücûbî sîgası
Gel	I	Gelmeli.yim
Gelin	II	Gelmeli.sin
Geliniz	III	Gelmeli
	I	Gelmeli.yiz
Gelsin	II	Gelmeli-siniz
Gelsinler	III	Gelmeli-ler

اخباريه صيغه‌سنك زمانلرى		
استقبال Istikhbal	şuhûdî mâzi شهودى ماضى	naklî mâzi : نقلى ماضى
Geleceğ.im	Geldim	Gelmiş.im
Gelecek.sin	Geldin	Gelmiş.sin
Gelecek	Geldi	Gelmiş
Geleceğ.iz	Geldik	Gelmiş.iz
Gelecek.siniz	Geldi.niz	Gelmiş.siniz
Gelecek-ler	Geldi.ler	Gelmiş.ler

انشا صيغه‌لرى / التزامى صيغه‌سى	بسيط شرط و تمنى صيغه‌سى Basit şart (v Temenni) sıgası	تصريف اولونماز صيغه‌لر Tasrif olunmaz sıgelar	
Gele-yim	Gelsem	Gelip	Gelmeden (evvel)
Gelesin	Gelsen	Gelerek	Geldikten (sonra)
Gele	Gelse	Geleli	Gelmek
Gele-lim	Gelsek	Gelelídenberi	Gelen
Gele-siniz	Gelse.niz	Geldikçe	
Gele-ler	Gelse.ler	Gelince	

Mürekkep zamanlar : مركب زمانلر

یاردیمجی لاحقه‌لرله یاپیلان مركب زمانلر :

1 . — حكایه زمانلری « idi » علاوه‌سیله اولور :

Geldi idim (veya) geldim.di

Gelmiş-tim, gelir.dim, gelse idim, v.s.

2 . — روایت زمانلری « imiş » علاوه‌سیله اولور :

Gelir.miş, gelior.muş, gele-ymiş, v.s.

3 . — شرط زمانلری « ise » علاوه‌سیله اولور :

Geldi-yse, geldim.se

Gelmiş.se, gelmeli.yse, v.s.

بو زمانلرده « idi » ، « imiş » ، « ise » لاحقه‌لری تام اولارق یازیلیرسه بونلردن اول (-) یه حاجت قالماز .

Geliyor idim, Gelir imiş-siniz, Geliyor ise.niz, v.s.

« گلمك » فعلنك حكایه زمانلری

« Gelmek» filinin hikhâye zamanları

حاضر امرك حكایه‌سی یوقدر : غائب امرده پك نادر قوللانیلیر :

Gelsin.di, gelsinler.di

شخصلر	müzâriin hikhâyesi	hâlin hikhâyesi
I	Gelir-dim	Geliyor-dum
II	Gelir-din	Geliyor-dun
III	Gelir-di	Geliyor-du
I	Gelir-dik	Geliyor-duk
II	Gelir-diniz	Geliyor-dunuz
III	Gelir-diler (-lerdi)	Geliyor-dular (- lardı)
	naklî mâzînin hikhâyesi	**vücûbînin hikhâyesi**
I	Gelmiş-tim	Gelmeli-ydim
II	Gelmiş-tin	Gelmeli-ydin
III	Gelmiş-ti	Gelmeli-ydi
I	Gelmiş-tik	Gelmeli-ydik
II	Gelmiş-tiniz	Gelmeli-ydiniz
III	Gelmiş-tiler (-lerdi)	Gelmeli-ydiler (-lerdi)

istikhbâlin hikhâyesi	şuhûdî mâzînin hikhâyesi
Gelecek-tim	Geldi-ydim = Geldim-di
Gelecek-tin	Geldi-ydin = Geldin-di
Gelecek-ti	Geldi-ydi = Geldi-ydi
Gelecek-tik	Geldi-ydik = Geldik-ti
Gelecek-tiniz	Geldi-ydiniz = Geldi-nizdi
Gelecek-tiler (-lerdi)	Geldi-ydiler = Geldi-lerdi
iltizâmînin hikhâyesi	**şartiyenin hikhâyesi**
Gele-ydim	Gelse-ydim
Gele-ydin	Gelse-ydin
Gele-ydi	Gelse-ydi
Gele-ydik	Gelse-ydik
Gele-ydiniz	Gelse-ydiniz
Gele-ydiler	Gelse-ydiler (-lerdi)

«كلمك» فعلنك روايت زمانلرى

«Gelmek» fîlinin rivâyet zamanları

شهودى ماضينك وحاضرامرك روايتى يوقدر . غائب امرده پك نادر قوللانيلير :

gelsin-miş, gelsin-lermış

Müzâriin rivâyeti	Hâlin rivâyeti
Gelir-mişim	Geliyor-muşum
Gelir-mişsin	Geliyor-muşsun
Gelir-miş	Geliyor-muş
Gelir-mişiz	Geliyor-muşuz
Gelir-mişsiniz	Geliyor-muşsunuz
Gelir-mişler (–lermiş)	Geliyor-muşlar (–larmış)
Vücûbînin rivâyeti	**Iltizâmînin rivâyeti**
Gelmeli-ymişim	Gele-ymişim
Gelmeli-ymişsin	Gele-ymişsin
Gelmeli-ymiş	Gele-ymiş
Gelmeli-ymişiz	Gele-ymişiz
Gelmeli-ymişsiniz	Gele-ymişsiniz
Gelmeli-ymişler (–lermiş)	Gele-ymişler

Istikhbâlin rıvâyeti	Naklî mâzînin rivâyeti
Gelecek-mişim	Gelmiş-mişim
Gelecek-mişsin	Gelmiş-mişsin
Gelecek-miş	Gelmiş-miş
Gelecek-mişiz	Gelmiş-mişiz
Gelecek-mişsiniz	Gelmiş-mişsiniz
Gelecek-mişler (–lermiş)	Gelmiş-mişler (–lermiş)
Şartiyenin rivâyeti	
Gelse-ymişim	فائده . —
Gelse-ymişsin	التزامينك روايتى :
Gelse-ymiş	gele-yimmiş...
Gelse-ymişiz	وشرطيه‌نك روايتى :
Gelse-ymişsiniz	gelsem-miş...
Gelse-ymişler	صورتلرنده‌ده تصريف اولونور .

«كلمك» فعلنك شرطى زمانلرى

« Gelmek » fîlinin şartî zamanlari

التزامى ، تمنى وامر صيغه‌لرينك شرطى تصريفى بوقدر .

شخصلر	Müzârîin şartı
I	Gelir-sem
II	Gelir-sen
III	Gelir-se
I	Gelir-sek
II	Gelir-seniz
III	Gelir-seler (-lerse)

شخصلر	şuhûdi mâzînin şartı
I	Geldi-ysem=geldim-se
II	Geldi-ysen=geldin-se
III	Geldi-yse=geldi ise
I	Geldi-ysek=geldik-se
II	Geldi-yseniz=geldi-nizse
III	Geldi-yseler=geldi-lerse

Hâlin şartı	Istikhbâlin şartı
Geliyor-sam	Gelecek-sem
Geliyor-san	Gelecek-sen
Geliyor-sa	Gelecek-se
Geliyor-sak	Gelecek-sek
Geliyor-saniz	Gelecek-seniz
Geliyor-salar(-larsa)	Gelecek-seler(-lerse)

Naklî mâzînin şartı	Vücûbînin şartı
Gelmiş-sem	Gelmeli-ysem
Gelmiş-sen	Gelmeli-ysen
Gelmiş-se	Gelmeli-yse
Gelmiş-sek	Gelmeli-ysek
Gelmiş-seniz	Gelmeli-yseniz
Gelmiş-seler(-lerse)	Gelmeli-yseler(-lerse)

ایکی فعلدن مرکب فعللرك تصریفی :

مرکب فعللرك اصلی ماده‌سی تماماً بسیط بر فعل ماده‌سی کبی تلقی ایدیله‌رك تصریف اولونور.

مثاللر :

Yazabildim	Yapıverdim
Yazabilmiş-im	Yapıvermiş-im
Yazabilir-im	Yopıverir-im
Yazabiliyor-um	Yapıveriyor-um
Yazabileceğ-im	Yapıvereceğ-im
Yazabilmeli-yim	Yapıvermeli-yim
Yazabile-yim	Yapıvere-yim
Yazabilsem	Yapıversem
Yazabildi-ydim	Yapıverir-dim
Yazabilmiş-mişim	Yapıveriyor-muşum
Yazabilir-sem	Yapıverecek-sem
v. s.	v. s.